

Sygn. akt II AKz 48/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny II Wydział Karny w R.

na posiedzeniu w składzie :

Przewodniczący:	SSA Piotr Moskwa (spr.)
Sędziowie:	SSA Edward Loryś SSA Zbigniew Różański
Protokolant:	st. sekr. sądowy Paweł Szemberski

po rozpoznaniu sprawy wnioskodawcy **D. L.**

zażalenie w przedmiocie odmowy przyjęcia apelacji

na zarządzenie sędziego Sądu Okręgowego w T. z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt II Ko 170/13

o odmowie przyjęcia apelacji

na podstawie art. 437 § 2 k.p.k.

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone zarządzenie oraz poprzedzające je zarządzenia z dnia 20 stycznia 2014 r. i dnia 6 lutego 2014 r. o odmowie wyznaczenia wnioskodawcy pełnomocnika z urzędu i **przekazać** sprawę Przewodniczącemu Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w T. celem podjęcia dalszych czynności.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 18 lutego 2014 r. sędzia Sądu Okręgowego w T. odmówił przyjęcia apelacji D. L. złożonej od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 13 grudnia 2013 r., gdyż została wniesiona przez osobę nieuprawnioną.

W treści uzasadnienia zarządzenia wskazano, iż wnioskodawca został wezwany do usunięcia braków formalnych apelacji poprzez sporządzenie i podpisanie przez adwokata lub radcę prawnego. Wnioskodawca został poinformowany, że w przypadku niezuzpełnienia tego braku zakreślonym terminie nastąpi odmowa przyjęcia apelacji.

Na powyższe zarządzenie zażalenie złożył wnioskodawca wskazując, iż bezzasadnie odmówiono mu wyznaczenia pełnomocnika z urzędu, co z kolei skutkowało zaistnieniem braku formalnego stanowiącego podstawę odmowy przyjęcia apelacji.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przyznanie mu adwokata z urzędu celem sporządzenia i wniesienia apelacji.

Sąd Apelacyjny miał na uwadze, co następuje:

Przedmiotowe zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza czynności procesowych przeprowadzanych w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, iż zarządzenie o odmowie przyjęcia osobistej apelacji wnioskodawcy zostało wydane przedwcześnie.

Istotnie wnioskodawca złożył osobistą apelację od wyroku Sądu Okręgowego w T., którym oddalono wniosek o odszkodowanie z tytułu niesłusznego zatrzymania. Wraz z tą apelacją złożył wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu, gdyż ze względu na całkowity brak źródeł dochodu nie jest w stanie ponieść tych kosztów bez uszczerbku dla swojego utrzymania (k. 114).

Zarządzeniem z dnia 28 stycznia 2014 r. wezwano wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych apelacji poprzez jej sporządzenie i podpisanie przez adwokata lub radcę prawnego w terminie siedmiu dni od otrzymania odpisu zarządzenia pod rygorem odmowy przyjęcia środka odwoławczego (k. 117). Odpis tego zarządzenia wnioskodawca otrzymał w dniu 31 stycznia 2014 r. (zwrotne poświadczenie odbioru k. 125).

W tym samym dniu skarżący po raz kolejny składa wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu, a pismo to wpłynęło do Sądu Okręgowego w dniu 4 lutego 2014 r. (k. 119). W dniu 6 lutego 2014 r. upoważniony sędzia rozpoznał wniosek D. L. i odmówił wyznaczenia pełnomocnika z urzędu, a odpis tego zarządzenia doręczono wnioskodawcy w dniu 10 lutego 2014 r. (zwrotne poświadczenia odbioru k. 126).

Następnie zarządzeniem z dnia 13 marca 2014 r. odmówiono przyjęcia apelacji wnioskodawcy ze względu na wniesienie tego środka odwoławczego przez osobę nieuprawnioną (k. 126).

Takie procedowanie w niniejszej sprawie budzi jednak zastrzeżenia.

Z treści zażalenia wnioskodawcy wynika, iż kwestionuje on zasadność odmówienia ustanowienia pełnomocnika z urzędu, które stało się powodem odmowy przyjęcia apelacji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że w zażaleniu na odmowę przyjęcia środka odwoławczego skarżący ma prawo powołać się na bezzasadną odmowę wyznaczenia obrońcy (pełnomocnika) z urzędu, która spowodowała, iż nie mógł on dopełnić wymogów tego pisma w zakresie tzw. przymusu adwokackiego (tak m.in. postanowienia SN z dnia 17 stycznia 2008 r., V KZ 82/07, OSNKW 2008, z. 2, poz. 20).

W związku z tym w realiach niniejszej sprawy analizie poddano również postępowanie w zakresie rozpoznania wniosku D. L. o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu.

Wnioskodawca w swoich pismach konsekwentnie wskazywał na swoją trudną sytuację majątkową i brak źródeł dochodu nie przedkładając (poza kserem legitymacji doktoranckiej) żadnych innych dokumentów tę sytuację potwierdzających. W aktach sprawy brak jest natomiast dokumentu wskazującego na wezwanie wnioskodawcy o należyte wykazanie swojej niezamożności.

To niewłaściwe procedowanie organów sądowych w zakresie powołania pełnomocnika z urzędu stało się powodem odmówienia mu następnie przyjęcia jego wniosku, jako niespełniającego wymogu przymusu adwokackiego.

W związku z tym należało uchylić zarówno zarządzenie o odmowie przyjęcia apelacji, jak i poprzedzające je zarządzenia o odmowie wyznaczenia pełnomocnika z urzędu z dnia 20 stycznia 2014 r. i 6 lutego 2014 r. i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Przewodniczący powinien ponownie przeanalizować wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i rozważyć potrzebę wezwania wnioskodawcy do przedłożenia aktualnych informacji odnośnie jego dochodów i możliwości ich pozyskania.

Ponadto wydając rozstrzygnięcie w przedmiocie tego wniosku powinien mieć również na względzie wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 r., K 30/11, OTK-A 2013, nr 7, poz. 98 (Dz.U. z 2013 r., poz. 1262), mocą którego uznano przepis art. 81 § 1 k.p.k., w zakresie jakim nie przewiduje on sądowej kontroli zarządzenia o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla oskarżonego, który złożył wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k., za niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 Konstytucji RP, a więc z prawem do obrony, prawem rzetelnego procesu i prawem do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych pierwszoinstancyjnie, a które to orzeczenia obowiązują od 29 października 2013 r. Tym samym więc wiązało już w czasie orzekania w przedmiocie wniosku D. L. o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu.

Powyższe stwierdzenia oznaczają, że sam fakt, iż w świetle art. 459 § 2 in fine w zw. z art. 466 § 1 k.p.k. nie jest to zarządzenie zaskarżalne nie ma tu aktualnie znaczenia, gdyż rozwiązanie to jest niezgodne z Konstytucją RP, a sądy powinny, do czasu zmiany przepisów, w razie zdecydowania o takiej odmownie wprost stosować przepis Konstytucji dotyczące możliwości zaskarżania pierwszoinstancyjnych decyzji procesowych wskazanych w tym orzeczeniu.

W tym wypadku stronie przysługuje zażalenie do sądu nadzrędnego na podstawie wprost stosowanych przepisów Konstytucji (art. 78 w zw. z art. 8 ust. 2), o czym należy pouczyć stronę.

Niezależnie od powyższego zauważyć również należy, iż błędnie wskazano w treści zaskarżonego zarządzenia, iż apelacja została wniesiona przez osobę nieuprawnioną. W orzecznictwie wskazuje się, że nie można uznać, iż apelacja sporządzona osobiście przez oskarżonego (także wnioskodawcę) wbrew przymusowi adwokackiemu jest sporządzona przez osobę nieuprawnioną. Apelacja taka jest jedynie dotknięta brakiem formalnym, a zatem zastosowanie ma tryb przewidziany w art. 120 k.p.k. Dopiero niezuzupełnienie braku w terminie, mimo pouczenia o skutkach tego, daje podstawę do wydania zarządzenia na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w związku z art. 120 § 2 k.p.k. (tak m.in. SA w K. w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2003 r., II AKz 234/03, KZS 2003/7-8/61).

W związku z tym przyjąć należało, iż przedwcześnie odmówiono przyjęcia tego środka odwoławczego, co skutkowało uchyleniem wskazanych wyżej zarządzeń.

W niniejszej sprawie konieczne jest jednak podjęcie dalszych czynności, w tym ponowne rozpoznanie wniosku o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu z zachowaniem wyżej opisanej procedury. Ewentualne dalsze czynności w sprawie warunkowane będą czynnościami (lub ich brakiem) ze strony skarżącego.

W oparciu o wskazane wyżej okoliczności Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie.